

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

**для самостійної роботи та практичних занять
з ФІНАНСОВОГО ПРАВА**

Харків 2020

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з фінансового права для студентів III курсу денних факультетів / уклад.: М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик; та ін. Х. : Нац. юрид. ун-т України ім. Ярослава Мудрого, 2020. 58 с.

Укладачі:

Кучерявенко Микола Петрович – доктор юрид. наук, професор, завідувач кафедри фінансового права,

Дмитрик Ольга Олександрівна – доктор юрид. наук, професор, професор кафедри фінансового права,

Шевчик Олександр Сергійович – кандидат юрид. наук, доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права Полтавського юридичного інституту.

ЗМІСТ

1. Вступ	2
2. Загальний розрахунок годин лекцій, семінарських занять, самостійної роботи	4
3. Програма навчальної дисципліни.	6
4. Завдання до практичних занять та самостійної роботи	17
5. Словник основних термінів	43
6. Критерії оцінки успішності студентів з навчальної дисципліни	56

ВСТУП

Фінансове право являє собою сукупність взаємопов'язаних правових норм, що регулюють особливе коло суспільних відносин – фінансових. У сучасних умовах з наданням широких повноважень органам місцевого самоврядування, суттєво змінюється, удосконалюється фінансово-правове регулювання різних сфер. Законодавство, що регулює фінансові відносини, є мобільним, розгалуженим. Нові реалії українського державотворення потребують додаткового осмислення сутності сучасного фінансового права. Усе це вказує на зростання важливості курсу «Фінансове право» та пред'явлення підвищених вимог до якості його змісту. Більш того, в умовах розвитку України як демократичної, правової, соціальної держави в правовій системі для процесу державотворення та удосконалення правової системи зростає значущість розробок учених-фінансистів. Отже, стає вагомішою роль фінансового права як галузі, науки і навчальної дисципліни, що є важливим чинником формування у майбутніх юристів демократичного світогляду.

Головною метою курсу є розкриття (вивчення) сукупності правових норм, що регулюють фінансові відносини в Україні, характеристика їх взаємозв'язку зі змінами, що відбуваються у фінансовій системі держави в умовах становлення ринкової економіки, розширення у студентів світогляду щодо фінансово-правового регулювання фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. З урахуванням цього передбачається розгляд багатьох питань, що дає студентам широкий діапазон світоглядних уявлень із найбільш важливих фінансово-правових проблем розвитку України, зокрема, поняття фінансів, публічної фінансової діяльності, фінансової системи, фінансового контролю; питання правового регулювання бюджетних, податкових, валютних та інших фінансових відносин. Завдання полягає у засвоєнні фінансово-правових категорій, вмінні орієнтуватися в масиві законодавства, що регулює фінансові відносини.

Під час підготовки до колоквіумів і практичних занять необхідно виконати

завдання, наведені у даному посібнику. На практичному занятті рішення перевіряється в аудиторії шляхом обговорення.

У результаті опанування матеріалу студенти повинні:

знати фінансово-правову термінологію, основні положення фінансового права;

уміти працювати з нормативно-правовими актами, що регулюють фінансові відносини; аналізувати їх зміст; порівнювати фінансово-правові категорії; розкривати взаємозв'язок з іншими дисциплінами; логічно викладати матеріал; аргументувати і доводити свою думку.

1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

	тема	всього годин	у тому числі		
			лекції	практичні заняття, колоквіуми	самостійна робота
1	Фінансове право як галузь права	8	2	2	4
2	Грошовий обіг як об'єкт фінансово-правового регулювання. Платіжні системи	8	2	2	4
3	Правове регулювання обігу валютних цінностей	8	2	2	4
4	Фінансово-правове регулювання обігу цифрових активів	8	2	2	4
5	Контроль у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей. Фінансово-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей	8	2	2	4
6	Поняття бюджету і його структура. Бюджетна система	8	2	2	4
7	Міжбюджетні відносини	8	2	2	4
8	Бюджетний процес	8	2	2	4
9	Стадії бюджетного процесу	8	2	2	4
10	Державний (місцевий) кредит (запозичення) та борг	8	2	2	4
11	Контроль та аудит у бюджетному процесі. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства	8	2	2	4

12	Поняття податку. Податкова система України	7	1	2	4
13	Податковий обов'язок та його елементи	7	1	2	4
14	Загальнодержавні податки і збори	4	1	1	2
15	Місцеві податки і збори	4	1	1	2
16	Податковий контроль. Відповідальність за порушення податкового законодавства	8	2	2	4
	<i>Всього</i>	<i>120</i>	<i>28</i>	<i>32</i>	<i>60</i>

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Фінансове право як галузь права

Ознаки галузі фінансового права. Система фінансового права як галузі права. Місце фінансового права в системі права. Співвідношення фінансового права із іншими галузями.

Предмет фінансового права. Фінансові правовідносини їх зміст та структура. Суб'єкти фінансових правовідносин. Власний розсуд суб'єктів владних повноважень.

Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Метод фінансового права та його особливості за різними інститутами фінансового права.

Джерела фінансового права. Нормативно-правовий акт. Міжнародний договір. Акти органів судової влади в механізмі правового регулювання фінансових відносин.

Фінансове законодавство, його склад та особливості. Систематизація фінансового законодавства України. Бюджетний кодекс України. Податковий кодекс України.

РОЗДІЛ І. ГРОШОВЕ ТА ВАЛЮТНЕ ПРАВО

Тема 2. Грошовий обіг як об'єкт фінансово-правового регулювання.

Платіжні системи

Поняття, суть і функції грошей. Види грошей. Фінансово-правовий аспект аналізу категорії грошей. Фінансово-правовий аспект аналізу категорії грошей.

Поняття грошового обігу. Фінансово-правова природа грошового обігу. Система грошового обігу. Управління грошовим обігом. Суб'єкти управління грошовим обігом та їх компетенція.

Грошова система. Елементи грошової системи. Грошова одиниця України

(національна валюта). Масштаб цін. Види державних грошових знаків. Організація готівкового обігу. Організація безготівкового обігу. Сукупність державних органів, які здійснюють управління грошовим обігом України.

Поняття платіжних інструментів. Види рахунків. Система платіжних інструментів. Документи на переказ. Електронні платіжні засоби. Методи обслуговування обігу електронних платіжних.

Платіжні системи. Види платіжних систем. Правове регулювання переказу коштів.

Тема 3. Правове регулювання обігу валютних цінностей

Поняття валюти та валютних цінностей. Національна та іноземна валюти. Склад валютних цінностей.

Класифікація валют. Поняття конвертованості валюти. Неконвертовані валюти. Частково конвертовані валюти. Вільно конвертовані валюти. Резервні валюти.

Валютні операції. Класифікація валютних операцій. Торгівля валютними цінностями. Переказ валюти. Здійснення розрахунків у іноземній валюті на території України за договорами страхування життя. Факторинг. Інші валютні операції, визначені Національним банком України.

Валютне регулювання. Принципи валютного регулювання. Зовнішнє (міжнародне) валютне регулювання. Внутрішнє (національне) валютне регулювання. Обмеження у сфері валютного регулювання. Система валютних обмежень. Порядок переміщення валютних цінностей через митний кордон України.

Тема 4. Фінансово-правове регулювання обігу цифрових активів

Правова природа цифрових активів. Цифрові активи. Віртуальні валюти. Криптовалюта. Мета запровадження віртуальної валюти. Переваги і недоліки обігу віртуальних валют. Особливості правового регулювання відносин щодо цифрових активів . Ознаки віртуальних валют .

Об'єкт регулювання обігу віртуальних валют. Віртуальний токен. Віртуальні фінансові активи. Електронні грошові засоби. Фінансові інструменти. Система суб'єктів відносин щодо обігу цифрових активів. Правовий режим обігу цифрових активів.

Тема 5. Контроль у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей. Фінансово-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей

Поняття фінансового контролю. Зміст фінансового контролю. Завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Поняття контролю у сфері грошового обігу. Органи, що здійснюють державний фінансовий контроль у сфері грошового обігу.

Фінансово-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та розрахунків. Загальні засади фінансово-правової відповідальності за порушення законодавства у сфері грошового обігу та розрахунків. Об'єкт фінансових правопорушень у сфері грошового обігу та розрахунків. Об'єктивна сторона фінансових правопорушень у сфері грошового обігу та розрахунків. Суб'єкти і суб'єктивна сторона фінансових правопорушень у сфері грошового обігу та розрахунків. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та розрахунків. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та розрахунків.

Валютний нагляд. Завдання валютного нагляду. Суб'єкти валютного нагляду. Агенти валютного нагляду. Особи, щодо яких здійснюється валютний нагляд. Об'єкти валютного нагляду.

Правові засади відповідальності за порушення валютного законодавства. Валютні правопорушення. Заходи впливу за порушення валютного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення валютного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення валютного законодавства.

РОЗДІЛ II. БЮДЖЕТНЕ ПРАВО

Тема 6. Поняття бюджету і його структура. Бюджетна система

Бюджет. Структура бюджету. Доходи і видатки бюджету. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Власні надходження бюджетних установ у складі спеціального фонду бюджету. Класифікація власних надходжень бюджетних установ (групи). Напрями використання власних надходжень бюджетних установ.

Поняття дефіциту та профіциту бюджету. Залишок бюджетних коштів. Оборотний залишок бюджетних коштів. Тимчасові касові розриви. Тимчасово вільні кошти Єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету. Бюджетна класифікація. Призначення бюджетної класифікації. Код бюджетної класифікації. Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків та кредитування бюджету. Структура кодування програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу.

Бюджетна система України. Принципи бюджетної системи. Державний бюджет України. Місцеві бюджети

Тема 7. Міжбюджетні відносини

Поняття міжбюджетних відносин. Мета регулювання міжбюджетних відносин.

Види видатків бюджетів. Джерела здійснення видатків бюджетів. Забезпечення здійснення видатків бюджетів органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Передача державою права на здійснення видатків. Критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України. Видатки, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних

територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад. Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів. Фінансовий нормативи бюджетної забезпеченості. Розрахунок фінансового нормативу бюджетної забезпеченості Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.

Поняття і види міжбюджетних трансфертів. Офіційні трансферти. Базова дотація. Реверсна дотація. Додаткові дотації. Субвенції. Фінансове вирівнювання. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів за податком на прибуток підприємств. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів за податком на доходи фізичних осіб. Параметри, які враховуються при здійсненні горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів. Індекс податкоспроможності місцевих бюджетів.

Субвенція на здійснення державних програм соціального захисту. Субвенція на виконання інвестиційних проектів. Освітня субвенція. Медична субвенція. Субвенція на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування. Інші дотації та субвенції. Додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою пільг. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад.

Порядок та особливості надання міжбюджетних трансфертів. Суб'єкти, які беруть участь у перерахуванні міжбюджетних трансфертів. Повноваження Казначейства України. Права Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та місцевих державних адміністрацій щодо розподілу (перерозподілу) обсягів трансфертів.

Тема 8. Бюджетний процес

Бюджетний процес та його принципи. Стадії бюджетного процесу. Поняття бюджетного циклу. Бюджетний період. Співвідношення бюджетного циклу та бюджетного періоду.

Учасники бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів: головні розпорядники бюджетних коштів та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Бюджетні установи. Відповідальні виконавці бюджетних програм. Одержувачі бюджетних коштів.

Поняття бюджетних повноважень. Зміст інституту бюджетних повноважень. Бюджетні повноваження України. Бюджетні повноваження територіальних громад. Бюджетне зобов'язання, бюджетне призначення. Управлінні бюджетними коштами.

Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Складові програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм.

Контроль та аудит у бюджетному процесі. Суб'єкти, що здійснюють контроль і аудит в бюджетному процесі.

Тема 9. Стадії бюджетного процесу

Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України. Суб'єкти, що задіяні на стадії складання проектів бюджетів. Матеріали, що використовуються для складання проекту закону про Державний бюджет України. Бюджетна декларація. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України. Прогнозні монетарні показники. Показники валютно-курсової політики. Орієнтовні основні прогностичні макропоказники економічного та соціального розвитку України. Зміст Бюджетної декларації.

Бюджетні запити. Аналіз бюджетних запитів і розробка проекту Державного бюджету України. Схвалення Кабінетом Міністрів України проекту

закону про Державний бюджет України. Уточнення бюджетних запитів розпорядниками бюджетних коштів. Матеріали, що додаються до проекту закону про Державний бюджет України.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів. Повноваження суб'єктів стосовно складання проектів місцевих бюджетів. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються.

Суб'єкти, які приймають участь у розгляді і прийнятті закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети і їх повноваження. Процедура розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік. Вимоги стосовно пропозицій народних депутатів, комітетів до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік. Строк прийняття Закону про Державний бюджет України. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України. Зміст закону про Державний бюджет і рішень про місцевий бюджет.

Виконання бюджету. Форми виконання бюджету. Система електронних платежів Національного банку України. Єдиний казначейський рахунок. Виконання Державного бюджету України за доходами. Виконання бюджету за видатками та кредитуванням. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням. Особливості здійснення окремих видатків бюджету.

Розпис бюджету. Внесення змін до Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Суб'єкти, як мають право ініціювати внесення змін до закону про Державний бюджет України. Захищені статті бюджету.

Основні засади складання звітності про виконання бюджетів (кошторисів бюджетних установ) . Фінансова звітність. Бюджетна звітність. Мета складання звітності. Єдині вимоги до складання звітності про виконання бюджетів. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України. Його структура та значення. Процедура розгляду річного звіту. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

Тема 10. Державний (місцевий) кредит (запозичення) та борг

Види державних та місцевих запозичень. Порядок здійснення державних (місцевих) запозичень. Право на здійснення державних внутрішніх та зовнішніх запозичень. Умови здійснення запозичень. Боргове зобов'язання. Види цінних паперів щодо боргового зобов'язання. Бюджетне зобов'язання за державними деривативами.

Поняття державних та місцевих гарантій. Порядок надання державних та місцевих гарантій. Гарантійне зобов'язання.

Поняття державного (місцевого) боргу. Гарантований державою борг. Класифікація боргу. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій. Обслуговування, погашення та управління державним (місцевим) боргом. Правочини з державним (місцевим) боргом.

Тема 11. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

Поняття контролю та аудиту у бюджетному процесі. Бюджетний контроль. Суб'єкти контролю за порядком формування, розподілу та використання коштів бюджетів. Об'єкти бюджетного контролю. Форми, способи і методи контролю у бюджетному процесі. Система органів, що здійснюють бюджетний контроль.

Підстави відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Порушення бюджетного законодавства. Цілі і функції відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.

Тема 12. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

Поняття контролю та аудиту у бюджетному процесі. Бюджетний контроль. Суб'єкти контролю за порядком формування, розподілу та використання коштів бюджетів. Об'єкти бюджетного контролю. Форми, способи і методи контролю у бюджетному процесі. Система органів, що здійснюють бюджетний контроль.

Підстави відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Порушення бюджетного законодавства. Цілі і функції відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.

РОЗДІЛ ІІІ. ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Тема 13. Поняття податку. Податкова система України

Поняття податку та збору. Ознаки податку. Принципи та функції податку. Співвідношення податку, збору та мита. Класифікація податків та зборів.

Правовий механізм податку. Елементи правового механізму податку. Платники податків. Поняття та види об'єктів оподаткування. Ставка податку. Класифікація ставок оподаткування. Поняття предмета оподаткування. Співвідношення об'єкта і предмета оподаткування. База оподаткування. Одиниця виміру бази оподаткування. Податковий період та його види. Порядок сплати податків та зборів. Строки сплати податку та збору. Податкова звітність. Поняття та система податкових пільг. Поняття податкової системи України. Типи та особливості податкових систем. Поняття та рівні податкового тиску. Основні засади встановлення податків та зборів.

Тема 14. Податковий обов'язок та його елементи

Поняття та зміст податкового обов'язку. Податковий обов'язок у широкому та вузькому значенні.

Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку. Виконання податкового обов'язку. Момент припинення обов'язку по сплаті податків та зборів.

Поняття податкового боргу. Списання безнадійного податкового боргу. Строки давності та порядок їх застосування.

Тема 15. Загальнодержавні податки і збори

Місце податку на прибуток у податковій системі України. Основні та додаткові елементи правового механізму податку на прибуток.

Місце податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України. Основні та додаткові елементи правового механізму податку на доходи фізичних осіб. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка проводить незалежну професійну діяльність. Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою-підприємцем.

Правове регулювання податку на додану вартість. Зміст податку на додану вартість. Основні елементи правового механізму податку на додану вартість: платник, об'єкт, ставка. Додаткові елементи правового механізму податку на додану вартість.

Акцизний податок. Основні елементи правового механізму акцизного податку. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку.

Місце екологічного податку в податковій системі України. Основні та додаткові елементи правового механізму екологічного податку.

Рентна плата та її складові.

Мито. Поняття та види. Особливості правового регулювання мита.

Тема 16. Місцеві податки і збори

Склад податку на майно. Земельний податок. Основні і додаткові елементи правового механізму земельного податку.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки як майновий місцевий податок. Основні та додаткові елементи правового механізму податку на нерухоме майно.

Транспортний податок: платник, об'єкт, ставка, порядок декларування та сплати.

Єдиний податок. Правовий механізм єдиного податку.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт і база оподаткування збором. Ставка збору. Податковий період. Строк та

порядок сплати збору. Строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату збору.

Туристичний збір. Обов'язковість встановлення. Платники збору. Об'єкт та база оподаткування. Ставка збору Податковий період. Строк та порядок сплати збору. Строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату.

Тема 17. Податковий контроль. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Контролюючі органи та органи стягнення. Система органів державної податкової служби України та їх правовий статус.

Визначення змісту податкового контролю та повноваження органів влади щодо його здійснення. Способи здійснення податкового контролю. Ведення обліку платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Зустрічні звірки. Поняття податкової перевірки. Класифікація податкових перевірок. Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків.

Поняття та ознаки податкового правопорушення. Склад податкового правопорушення. Класифікація податкових правопорушень. Підстави відповідальності за порушення податкового законодавства. Види юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства. Фінансова відповідальність як різновид юридичної відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства.

3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Фінансове право як галузь права

План

1. Фінансове право в системі права.
2. Система фінансового права як галузі права.
3. Предмет фінансового права. Фінансові правовідносини: структура та особливості.
4. Метод фінансового права.
5. Джерела фінансового права. Фінансове законодавство.

Завдання

1. Виходячи із того, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, визначте межі власного розсуду владного суб'єкта податкових правовідносин (контролюючого органу) при здійсненні адміністрування податків та зборів.

2. Наведіть приклади нехарактерних для публічних галузей права способів регулювання відносин, що фактично застосовуються у фінансовому праві. Як такі способи співвідносяться із методом фінансового права і чи можуть вони бути замінені?

3. Виходячи зі змісту предмета фінансового права, визначте місце банківського права у системі права. Чи може банківське право бути інститутом (підгалуззю) фінансового права/господарського права?

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19>.

Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. URL:

РОЗДІЛ І. ГРОШОВЕ ТА ВАЛЮТНЕ ПРАВО

Тема 2. Грошовий обіг як об'єкт фінансово-правового регулювання.

Платіжні системи

Колоквіум

План

1. Поняття, функції та види грошей. Грошова система держави.
2. Фінансово-правове регулювання грошового обігу.
3. Поняття платіжних інструментів
4. Платіжні системи та їх види
5. Правове регулювання переказу коштів.

Список нормативно-правових актів:

Конституція України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

Бюджетний кодекс України. Відом. Верхов. Ради України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Правила визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України: затв. постановою Правління Нац. банку України від 03.12.2018 р. № 134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0134500-18#n6>

Про грошову реформу в Україні: Указ Президента України від

25.08.1996 р. № 762. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/762/96>

Тема 3. Правове регулювання обігу валютних цінностей

План

1. Поняття валюти та валютних цінностей.
2. Валютні операції.
3. Валютне регулювання: зміст та види.

Завдання

1. Громадська організація за рахунок добровільних пожертвувань фінансує відпочинок за кордоном дітей-сиріт. Для оплати путівок для відпочинку така організація здійснює купівлю іноземної валюти в обмінному пункті. Придбану таким чином іноземну валюту громадська організація перераховує на рахунок іноземним суб'єктам.

Чи має право громадська організація здійснювати таку купівлю іноземної валюти? Який порядок купівлі, продажу і перерахування іноземної валюти за кордон.

2. За дорученням українського підприємства комерційний банк придбав іноземну валюту на міжбанківському валютному ринку та зарахував її на валютний рахунок цього підприємства.

Чи провадить комерційний банк у даному випадку публічну фінансову діяльність? Обґрунтуйте відповідь.

3. Національний банк України відповідно до Закону України «Про Національний банк України» забезпечує стабільність грошової одиниці України, визначає та проводить грошово-кредитну політику, здійснює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг, забезпечує накопичення і зберігання золотовалютних резервів, здійснення операцій з ними та банківськими металами, а також здійснює інші функції.

Чи можна включити Національний банк України до системи органів, що провадять публічну фінансову діяльність? Якщо так, то до якої групи органів? Визначте правовий статус Національного банку України.

Список нормативно-правових актів:

Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.

Конституція України від 28.06.1996 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

Тема 4. Фінансово-правове регулювання обігу цифрових активів

Колоквіум

План

1. Правова природа цифрових активів .
2. Система суб'єктів і об'єктів відносин щодо обігу цифрових активів.
3. Правовий режим обігу цифрових активів.

Список нормативно-правових актів:

Про валюту і валютні операції: Закон України URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

Uniform Money Services Act (Last Revised or Amended in 2004)/ [Digital source]. URL <https://www.uniformlaws.org/committees/community-home?communitykey=cf8b649a-114c-4bc9-8937-c4ee17148a1b&tab=groupdetails>

European Central Bank “Virtual Currency Schemes”, October 2012. URL:
<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>

European Central Bank “Virtual Currency Schemes – a further analysis”, February 2015. URL:
<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>

Communiqué Finance Ministers & Central Bank Governors. 19-20 March. 2018. Buenos Aires, Argentina. URL:
https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/International_affairs/Articles/2018-03-23-Kommunique-G20-Buenos-Aires.pdf?blob=publicationFile&v=2

Advice Initial Coin Offerings and Crypto-Assets of 9 January 2019. URL:

<https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/crypto-assets-need-common-eu-wide-approach-ensure-investor-protection>

Uniform Money Services Act (Last Revised or Amended in 2004)/ [Digital source]. URL: <https://www.uniformlaws.org/committees/community-home?communitykey=cf8b649a-114c-4bc9-8937-c4ee17148a1b&tab=groupdetails>

AIFK Glossary AIFK Act NO. FR0017 of 2018, https://laws.aifc.kz/storage/files/e23b67e3fcfa4c89/AIFC_Glossary.pdf

Тема 5. Контроль у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей. Фінансово-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та обігу валютних цінностей

Колоквіум

План

1. Контроль у сфері грошового обігу та розрахунків.
2. Відповідальність за порушення законодавства у сфері грошового обігу та розрахунків.
3. Валютний нагляд: поняття і значення.
4. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Список нормативно-правових актів:

Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>

Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: затв. Постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

Положення про валютний нагляд: затв. постановою правління Національного банку України від 03.01.2019 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19>

Про затвердження Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей: затв. постановою правління Національного банку України від 02.01.2019 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19>

РОЗДІЛ II. БЮДЖЕТНЕ ПРАВО

Тема 6. Поняття бюджету і його структура. Бюджетна система

План

1. Поняття і значення бюджету. Структура бюджету.
2. Дефіцит і профіцит бюджету.
3. Бюджетна класифікація.
4. Поняття та принципи бюджетної системи України.
5. Державний бюджет України. Місцеві бюджети

Завдання

1. 24 грудня 2019 р. відбулося пленарне засідання сесії Харківської районної ради VII скликання, під час якого депутати ухвалили бюджет Харківського району Харківської області на 2020 р. Прогноз доходів районного бюджету, без урахування трансфертів, на 2020 р. обраховано в сумі 132 млн 286 тис. грн, у тому числі сума доходів: загального фонду – 127 млн 789 тис. грн; спеціального фонду – 4 млн 496 тис. грн. Крім того, вказаним рішенням про місцевий бюджет було передбачено формування резервного фонду районного бюджету в обсязі 350 тис. грн. і фонду забезпечення розвитку інфраструктури району у обсязі 550 тис. грн.

20 червня 2020 р. на пленарному засіданні сесії Харківської районної ради було прийнято рішення про спрямування коштів у обсязі 175 тис. грн із резервного фонду районного бюджету на реконструкцію будівлі, в якій проходять пленарні засідання Харківської районної ради.

Надайте правову оцінку рішенням Харківської районної ради щодо правомірності формування резервного фонду і фонду забезпечення розвитку інфраструктури району місцевого бюджету та дотримання фінансової дисципліни під час використання коштів із зазначених фондів.

2. У зв'язку з прийняттям обласного бюджету з профіцитом загального фонду в сумі 2 млн грн. у березні на сесії обласної ради було прийнято рішення про відкриття у філії комерційного банку вкладного (депозитного) рахунку, на якому будуть акумулюватися кошти обласного бюджету з метою покриття незапланованих у бюджеті витрат.

Чи правомірне вказане рішення? Визначте процедуру розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів.

3. Яким чином заповнюється поле «Призначення платежу» при сплаті (стягненні) податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску, здійсненні бюджетного відшкодування податку на додану вартість, поверненні помилково або надміру зарахованих коштів? До яких наслідків призводить помилка у кодї бюджетної класифікації при сплаті податків і зборів?

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Довідник відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету : наказ Державного казначейства України від 15.01.2007 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0005506-07>

Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету від 12.03.2012 р. № 333. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12/paran18#n18>

Порядок ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : наказ Міністерства фінансів України від 07.04.2016 р. № 422 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-16>

Порядок інформаційної взаємодії Державної фіскальної служби України, її територіальних органів, Державної казначейської служби України, її територіальних органів, місцевих фінансових органів у процесі повернення платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань та пені : наказ Міністерства фінансів України 11.02.2019 р. № 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0370-19>

Порядок заповнення документів на переказ у разі сплати (стягнення) податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску, здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість, повернення помилково або надміру зарахованих коштів : наказ Міністерства фінансів України від 24.07.2015 р. № 666. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0974-15>

Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства Фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>

Тема 7. Міжбюджетні відносини

План

1. Поняття та значення міжбюджетних відносин.
2. Види видатків бюджетів.
3. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.
4. Поняття й види міжбюджетних трансфертів.
5. Порядок та особливості надання міжбюджетних трансфертів.

Завдання

1. Відповідно до Закону про Державний бюджет на поточний рік до місцевого бюджету надійшли кошти сумі 137 млн 862 тис. грн як медична субвенція. Частина отриманих коштів, зокрема 125 млн грн, спрямовано на

здійснення заходів з оптимізації мережі закладів охорони здоров'я. Інша частина коштів була залишена на казначейському рахунку місцевого бюджету як резервні кошти.

Проаналізуйте та прокоментуйте вказану ситуацію.

2. На сесії Кропивницької міської ради було прийнято рішення про фінансування цільової програми підтримки культури і мистецтва «Європейська світлиця» за рахунок коштів місцевого бюджету.

Чи правомірне рішення міської ради? Дайте правовий висновок.

3. З бюджету м. Хмельницьк бюджету м. Миколаїв надано субвенцію на виконання інвестиційних проектів. Обсяг, строки та умови надання такої субвенції були затверджені рішенням Хмельницької міської ради. При цьому на виконання затвердженого інвестиційного проекту з бюджету м. Миколаїв було виділено 2 відсотки від загального обсягу такої субвенції.

Який порядок надання субвенції на виконання інвестиційних проектів між місцевими бюджетами? Яким документом оформлюється надання таких коштів?

Список нормативно-правових актів:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2015 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2015-%D0%BF>
3. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF>
4. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 р. № 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-%D0%BF>
5. Деякі питання управління державними інвестиціями: постанова

Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 р. № 571 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/571-2015-%D0%BF>

6. Про затвердження Порядку передачі бюджетних призначень, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету: постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2011 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2011-%D0%BF>

7. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів: постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2010 р. № 1132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2010-%D0%BF>

8. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів) : постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 р. № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF>

9. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій: постанова Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-%D0%BF>

10. Деякі питання виплати державної соціальної допомоги: постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 р. № 1101. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/256-2002-%D0%BF>

11. Про затвердження формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 618. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618-2015-%D0%BF>

12. Щодо порядку та умов надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: лист Міністерства охорони здоров'я України від 02.04.2015 р. № 10413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vl413282-15/conv>

Тема 8. Бюджетний процес

План

1. Бюджетний процес: принципи і стадії.
2. Бюджетний цикл і бюджетний період.
3. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження.
4. Програмно-цільовий метод в бюджетному процесі.

Завдання

1. У зв'язку з необхідністю здійснення оптимізації мережі бюджетних установ Міністерству екології та природних ресурсів України Законом про Державний бюджет на поточний рік було встановлено бюджетне призначення у сумі 170 млн грн, що на 10 відсотків менше, ніж передбачалося на стадії складання проекту бюджету. Незважаючи на це, Міністерством у бюджетній програмі не змінено показники бюджетних асигнувань.

Проаналізуйте ситуацію. Якими мають бути дії Міністерства у такому випадку?

2. Рахунковою палатою при оцінці економності використання бюджетних коштів встановлено неефективне їх використання головним розпорядником.

Які органи провадять контроль та аудит у бюджетному процесі? Назвіть їх повноваження. Які методи при цьому такі органи використовують? Розкрийте їх зміст.

3. Головним управлінням зовнішньоекономічних зв'язків і міжнародних відносин обласної державної адміністрації використано бюджетні кошти в сумі 100 тис. грн на оплату витрат з ремонту приміщення, у якому воно знаходилося (приміщення потребувало поточного ремонту). Проте за паспортом бюджетної програми вказана сума мала бути спрямована на фінансування розвитку прикордонного співробітництва згідно із затвердженою Програмою економічного і соціального розвитку області.

Проаналізуйте ситуацію.

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р.. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України: наказ Міністерства фінансів України 02.03.2012 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12>

Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання: наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2014 р. № 836. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1104-14>

Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм: постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. № 1017 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 р. № 743 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF>

Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>

Про паспорти бюджетних програм: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002 р. № 1098. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>

Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#n6>

Тема 9. Стадії бюджетного процесу

План

1. Складання та розгляд Бюджетної декларації (прогнозу місцевого бюджету) і прийняття рішення щодо них.

2. Складання проектів бюджетів.
3. Розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет).
4. Виконання бюджету.
5. Підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

Завдання

1. Кабінет Міністрів України 15 квітня подав на розгляд до Верховної Ради України схвалену Бюджетну декларацію. Верховною Радою України було відмовлено у розгляді цього документа з огляду на те, що Кабінет Міністрів України на цей час не подав до Верховної Ради України річний звіт про виконання закону про Державний бюджет.

Чи є правомірною така відмова Верховної Ради України? На підставі яких документів розробляється Бюджетна декларація? Визначте правову природу Бюджетної декларації.

2. У процесі розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у третьому читанні групою народних депутатів було внесено пропозиції про зміну обсягу фінансування видатків на оплату праці вчителям і суддям. Верховною Радою України такі пропозиції було розглянуто, підтримано і затверджено. Окрім того поданим проектом пропонувалося встановити пільги для ветеранів праці, бійцям АТО і запровадити виплату допомоги матерям, що доглядають дітей до три- річного віку.

Дайте правовий висновок ситуації. Визначте коло суб'єктів, які мають право вносити пропозиції про зміну показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, у проекті закону про Державний бюджет України.

3. На стадії виконання бюджету (другий квартал) головний розпорядник коштів, здійснюючи оцінку досягнення запланованих показників (продуктивності, ефективності, якості) бюджетної програми, виявив їх невідповідність. Причинами такої невідповідності розпорядник назвав проведений перерозподіл видатків за бюджетними програмами.

Що мають зробити головні розпорядники бюджетних коштів для вирішення проблем у ході виконання бюджетної програми? З якою метою складають паспорти бюджетних програм та яку інформацію вони мають містити?

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Деякі питання ведення обліку доходів, які надходять як плата за надання адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 07.08.2013 р. № 600. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/600-2013-%D0%BF>

Деякі питання управління державними інвестиціями: постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 р. № 571. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/571-2015-%D0%BF>

Інструкція з підготовки бюджетних запитів: наказ Міністерства фінансів України від 06.06.2012 р. № 687. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-12>

Положення про Державну казначейську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>

Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

Про впровадження казначейської системи виконання державного бюджету: постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 14.01.1997 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-97-%D0%BF>

Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету: наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 р. № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>

Щодо організації роботи органів Державної казначейської служби України зі складання бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів: наказ

Державної казначейської служби від 06.02.2018 р. № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0036840-18>

Про затвердження Інструкції про складання органами Державної казначейської служби України звітності про виконання державного бюджету: наказ Державної казначейської служби України від 13.02.2012 р. № 52. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0052840-12#n14>

Про затвердження Порядку зарахування до державного бюджету коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2010 р. № 1037. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1037-2010-%D0%BF>

Про затвердження Порядку обслуговування Державним казначейством установ України, які функціонують за кордоном: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 998. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998-2010-%D0%BF>

Про затвердження Порядку повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів: наказ Міністерства фінансів України від 03.09.2013 р. № 787. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1650-13>

Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>

Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів: наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>

Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>

Про затвердження Порядку формування і використання закордонними

дипломатичними установами України коштів державного бюджету для здійснення заходів щодо захисту прав та інтересів громадян України за кордоном і внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 р. № 381: постанова Кабінету Міністрів України від 11.07. 2012 р. № 651. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-2012-%D0%BF>

Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

Тема 10. Державний (місцевий) кредит (запозичення) та борг

План

1. Види державних та місцевих запозичень. Порядок здійснення державних (місцевих) запозичень.
2. Поняття державних та місцевих гарантій. Порядок надання державних та місцевих гарантій .
3. Поняття державного (місцевого) боргу. Обслуговування, погашення та управління державним (місцевим) боргом.

Завдання

1. У першому кварталі 2019 р. розмір державного боргу збільшився на 10%. Серед чинників останнього встановлено зростання місцевого боргу та боргу державних підприємств. Для подолання такої ситуації Кабінетом Міністрів України прийняв рішення здійснити внутрішні та зовнішні запозичення у розмірі 2 млн грн.

Проаналізуйте ситуацію. Дайте визначення державного боргу, зазначте фактори, які впливають на його зростання. Визначте процедуру здійснення

державних та місцевих запозичень.

2. Держава Україна у зв'язку із стрімким зростанням дефіциту Державного бюджету, в односторонньому порядку змінила умови (строк та відсотки) кредитних угод попередніх років та отримала транш у розмірі 3,2 млрд. доларів від Міжнародного валютного фонду у межах кредитної програми Stand-by. Отримані кошти були використані на погашення заборгованості по заробітній платі та виплату пенсій, погашення раніше одержаних позик (як внутрішніх, так і зовнішніх) та виплату субсидій населенню.

Проаналізуйте ситуацію. Які принципи кредитування в даному разі були порушені? Визначте та проаналізуйте міжнародні кредитні установи та організації світу (історія заснування, мета та принципи діяльності). Наведіть приклади співпраці останніх з Україною та українськими підприємствами. Визначте природу державних гарантій.

3. 16 травня 2019 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову про надання державної гарантії в сумі, що еквівалентна 800 000 тис. доларів США, для забезпечення виконання боргових зобов'язань Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” за кредитом Європейського банку реконструкції та розвитку. Вказана постанова була попередньо погоджена з Комітетом Верховної Ради України з питань паливно- енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки.

Чи є правомірною, вищезазначена Постанова Кабінету Міністрів України?

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Про випуск казначейських зобов'язань: постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2012 р. № 836. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/836-2012-%D0%BF#Text>

Про випуск облігацій внутрішніх державних позик: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 р. № 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80-2001-%D0%BF#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80-2001-%D0%BF#Text>

Про затвердження Порядку ведення Реєстру місцевих запозичень та місцевих гарантій: наказ Міністерства фінансів України від 25.07.2012 р. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-12>

Про затвердження Порядку визначення необхідності, розміру та виду майнового забезпечення під час надання кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії: постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2011 р. № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2011-%D0%BF>

Про затвердження Порядку встановлення розміру плати за надання кредитів (позик), залучених державою, або державних гарантій: постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 р. № 256. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/256-2011-%D0%BF>

Порядок здійснення місцевих запозичень: затв. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 р. № 110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/110-2011-%D0%BF>

Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій: постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 р. № 541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2012-%D0%BF>

Порядок продажу прав вимоги погашення простроченої більше ніж на три роки заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, та кредитами з бюджету: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2011 р. № 402. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2011-%D0%BF/ed20121206>

Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках: постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2011 р. №. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2011-%D0%BF>

Про особливості здійснення правочинів з державним, гарантованим державою боргом та місцевим боргом: Закон України від 19.05.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-19>

Тема 11. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

План

1. Поняття, мета, об'єкти і суб'єкти бюджетного контролю.
2. Форми, способи і методи бюджетного контролю.
3. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.
4. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства.

Завдання

1. Голова обласної державної адміністрації, отримав низку анонімних повідомлень, в яких зазначалося, про начебто факти неналежного використання бюджетних коштів низкою структурних підрозділів відповідної обласної державної адміністрації. Після чого голова обласної державної адміністрації приймає рішення про необхідність проведення позапланового внутрішнього аудиту. Відповідний внутрішній аудит провадився протягом 55 календарних днів.

Після проведення внутрішнього аудиту голові обласної державної адміністрації надійшов запит від Державної фінансової інспекції щодо надання інформації про результати внутрішнього аудиту, у чому останній було відмовлено, оскільки, з позиції голови обласної державної адміністрації, проведення та оцінка результатів внутрішнього аудиту входить до виключної компетенції відповідного розпорядника бюджетних коштів.

Які завдання виконує внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів? Який об'єкт внутрішнього контролю? Чи є правомірними дії голови обласної державної адміністрації?

2. Проаналізуйте наведені нижче твердження та, аргументуючи свою позицію, визначте їх правильність або ж помилковість:

- а) позапланова ревізія підконтрольної установи не може провадитися

частіше двох разів на квартал;

б) інформація, яка оприлюднюється на єдиному веб-порталі використання публічних коштів, готується та подається для оприлюднення органами державного фінансового контролю;

г) Державна казначейська служба України веде бухгалтерський облік операцій з виконання державного та місцевих бюджетів;

г) керівники розпорядників бюджетних коштів планують організацію та забезпечують реалізацію заходів внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту виключно в рамках своїх закладів.

3. Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 116 Бюджетного кодексу України порушенням бюджетного законодавства визнається порушення встановленого порядку або термінів розгляду проекту та прийняття Закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет).

Які заходи впливу передбачені за дане порушення бюджетного законодавства, порядок їх застосування? Які види юридичної відповідальності встановлені за порушення бюджетного законодавства, їх співвідношення із заходами впливу?

Список нормативно-правових актів:

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456>
17

Митний кодекс України від 13.03.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Положення про валютний нагляд : постанова Правління Національного банку України від 03.01.2019 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19>

Положення про Державну казначейську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>

Положення про Державну фінансову інспекцію України : постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF>

Положення про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>

Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11.02.2015 р. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/183-viii>

Про порядок адміністрування єдиного веб-порталу використання публічних коштів : постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2015 р. № 694. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/694-2015-%D0%BF>

Про порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 р. № 1001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF>

Про порядок координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 23.10. 2013 р. № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-2013-%D0%BF>

РОЗДІЛ III. ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Тема 12. Поняття податку. Податкова система України

Колоквіум

План

1. Поняття, ознаки та функції податку.
2. Поняття податкової системи України.
3. Основні засади встановлення податків та зборів. Елементи податку.

Список нормативно-правових актів:

Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 № 2755- VI .

URL: www.rada.gov.ua

Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 № 755-IV. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків: наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2017 № 822. URL.: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку формування Реєстру великих платників податків: наказ Міністерства фінансів України від 21.10.2015 № 911. URL: www.rada.gov.ua

Тема 13. Податковий обов'язок та його елементи

Колоквіум

План

1. Поняття та зміст податкового обов'язку.
2. Виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку.
3. Строки давності та порядок їх застосування.

Список нормативно-правових актів:

Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 № 2755-

URL: www.rada.gov.ua

Тема 14. Загальнодержавні податки і збори

Колоквіум

План

1. Податок на прибуток підприємств.
2. Податок на доходи фізичних осіб.
3. Податок на додану вартість.
4. Акцизний податок.
5. Екологічний податок.
6. Рентна плата.
7. Мито.

Список нормативно-правових актів:

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 № 2755-VI. URL:
www.rada.gov.ua

Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 № 996-XIV. URL:: www.rada.gov.ua

Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 . URL:
www.rada.gov.ua

Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи: наказ Міністерства фінансів України від 02.10.2015 № 859. URL:
www.rada.gov.ua

Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи - підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення: наказ Міністерства доходів і зборів України від 19.09.2013 № 481. URL::
www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку подання документів для застосування податкової соціальної пільги: постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1227. URL:: www.rada.gov.ua

Митний кодекс України: Закон України від 13 грудня 2012 № 4495-VI.

URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість: наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних: постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1246. URL: www.rada.gov.ua

Тема 15. Місцеві податки і збори

Колоквіум

План

1. Податок на майно.
2. Єдиний податок.
3. Збір за місця для паркування транспортних засобів.
4. Туристичний збір.

Список нормативно-правових актів:

Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 № 2755- VI . URL: www.rada.gov.ua

Правила паркування транспортних засобів: постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1342. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/243210824>

Тема 16. Податковий контроль. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Контролюючі органи та органи стягнення. Система органів державної податкової служби України та їх правовий статус.

Визначення змісту податкового контролю та повноваження органів влади щодо його здійснення. Способи здійснення податкового контролю. Ведення обліку платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Зустрічні звірки. Поняття податкової перевірки. Класифікація податкових перевірок. Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків.

Поняття та ознаки податкового правопорушення. Склад податкового правопорушення. Класифікація податкових правопорушень. Підстави відповідальності за порушення податкового законодавства. Види юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства. Фінансова відповідальність як різновид юридичної відповідальності за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства.

Колоквіум План

1. Податковий контроль: поняття і способи здійснення.
2. Система органів державної фіскальної служби України та їх правовий статус.
3. Правові засади та види юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства

Список нормативно-правових актів:

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 № 2755-VI . URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків-

юридичними особами та їх відокремленими підрозділами : наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників: наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок щодо дотримання податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, платниками податків - фізичними особами : наказ Міністерства фінансів України від 14.03.2013 № 395. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку подання платником податків заяви про проведення документальної невіїзної позапланової електронної перевірки та прийняття рішення контролюючим органом про проведення такої перевірки : наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2015 № 1040. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку періодичного подання інформації органам державної податкової служби та отримання інформації зазначеними органами за письмовим запитом: постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1245. URL: www.rada.gov.ua

Про затвердження Порядку проведення контролюючими органами зустрічних звірок: постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1232. URL: www.rada.gov.ua

4. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Адміністративний арешт майна платника податків (арешт майна) – винятковий спосіб забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом

базова дотація – трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій

боргове зобов'язання – зобов'язання позичальника перед кредитором за кредитом (позикою), що виникло внаслідок випуску і розміщення боргових цінних паперів та/або укладання кредитних договорів

бюджет – план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду

бюджети місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад

бюджетна звітність – відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації

бюджетна класифікація – єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів

бюджетна програма – сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій

бюджетна система України – сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами

права

бюджетне асигнування – повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження

бюджетне зобов'язання за державними деривативами – бюджетне зобов'язання, згідно з яким необхідно здійснити видатки на виплати за державними деривативами відповідно до умов їх розміщення протягом поточного бюджетного періоду та/або в майбутніх

бюджетне зобов'язання – будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому

бюджетне призначення – повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування

бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;

бюджетний період – установлений для всіх бюджетів, які складають бюджетну систему України, проміжок часу, що становить один календарний рік, починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року

бюджетний процес – регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку

бюджетні кошти (кошти бюджету) – належні відповідно до

законодавства надходження бюджету та витрати бюджету *бюджетні установи* – органи державної влади, органи місцевогощо повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими

видатки бюджету – кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування

витрати бюджету – видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів

відповідальність за порушення фінансового законодавства – форма реалізації державно-владного примусу, що виникає у разі вчинення порушення приписів фінансово-правових норм і полягає у застосуванні спеціально уповноваженими державними органами до правопорушника передбачених законом санкцій

власні надходження бюджетних установ – кошти, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг, виконання робіт, гранти, дарунки та благодійні внески, а також кошти від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності

гарантійне зобов'язання – зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання - резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію

гарантований Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста борг – загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких

забезпечено місцевими гарантіями

гарантований державою борг – загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено державними гарантіями

головні розпорядники бюджетних коштів – бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень

державне запозичення – операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету

державний борг – загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення

державний дериватив – цінний папір, що розміщується державою на міжнародних фондових ринках і підтверджує зобов'язання України відповідно до умов розміщення цього цінного папера здійснити виплати власнику цього цінного папера в разі досягнення певних показників валового внутрішнього продукту України, а також здійснити інші виплати

державний інвестиційний проект – інвестиційний проект, що реалізується шляхом державного інвестування в об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії

Державний інтервенційний фонд – фонд, який формується Аграрним фондом за рахунок фінансових інтервенцій, заставних, форвардних і ф'ючерсних закупівель та використовується для здійснення товарних інтервенцій з метою забезпечення цінової стабільності

Державний фонд охорони навколишнього природного середовища – складова частина Державного бюджету України, створений з метою фінансування природоохоронних заходів та заходів, пов'язаних з раціональним

використанням і збереженням природних ресурсів

державні капітальні вкладення – капітальні видатки державного бюджету (надання кредитів з державного бюджету), що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів державної власності, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік

дефіцит бюджету – перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету)

довгострокове зобов'язання за енергосервісом – зобов'язання за енергосервісним договором розпорядника бюджетних коштів, в оперативному управлінні або господарському віданні якого знаходиться об'єкт, щодо якого здійснюється закупівля енергосервісу, відповідно до якого необхідно здійснити платежі протягом майбутніх та/або поточного бюджетних періодів у межах суми скорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв (порівняно з видатками, які були б здійснені за відсутності енергосервісу)

документація – спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку за кожною господарською операцією. Зміст проведеної операції фіксується в конкретному документі, який надає бухгалтерським даним доказову юридичну силу

доходи бюджету – податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ)

єдиний казначейський рахунок – рахунок, відкритий центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України, на якому консолідуються кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і

пенсійного страхування та кошти інших клієнтів, які відповідно до законодавства знаходяться на казначейському обслуговуванні

закон про Державний бюджет України – закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом бюджетного періоду

залишок бюджетних коштів – обсяг коштів відповідного бюджету, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів цього бюджету на кінець звітного періоду

захищені видатки бюджету – видатки загального фонду бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень

інвестиційний проект – комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій

індекс податкоспроможності – коефіцієнт, що визначає рівень податкоспроможності зведеного бюджету міста обласного значення, об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, районного бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх зведених бюджетах міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, в Україні у розрахунку на одну людину

індекс податкоспроможності відповідного обласного бюджету – коефіцієнт, що визначає рівень податкоспроможності такого бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх обласних бюджетах України у розрахунку на одну людину

казначейське зобов'язання України – державний цінний папір, що

розміщується виключно на добровільних засадах серед фізичних осіб, посвідчує факт заборгованості Державного бюджету України перед власником казначейського зобов'язання України, дає власнику право на отримання грошового доходу та погашається відповідно до умов розміщення казначейських зобов'язань України. Номінальна вартість казначейських зобов'язань України може бути визначена у національній або іноземній валюті

квазіфіскальні операції – операції органів державної влади і місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому

консолідована фінансова звітність – фінансова звітність, яка відображує фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці

кошторис – основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень

кредитування бюджету – операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету). До кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі

міжбюджетні відносини – відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання

функцій, передбачених Конституцією України та законами України

міжбюджетні трансферти – кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого

міськове запозичення – операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету

місцевий борг – загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення

місцевий фінансовий орган – установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачання коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. Для цілей Бюджетного кодексу України орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів віднесено до місцевих фінансових органів. Сільський, селищний, міський (міст районного значення) голова забезпечує виконання функцій місцевого фінансового органу, якщо такий орган не створено згідно із законом

місцеві бюджети – бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування

надходження бюджету – доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку – нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам

облігації внутрішніх державних позик України – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій. Номінальна вартість облігацій внутрішніх державних позик України може бути визначена в іноземній валюті

обслуговування державного (місцевого) боргу - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним (місцевим) боргом. До таких операцій не належить погашення державного (місцевого) боргу

одержувач бюджетних коштів – суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету

органи, що контролюють справляння надходжень бюджету – органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів, інших надходжень бюджету

паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет)

пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки

платіж – виконання бюджетних, боргових, гарантійних чи податкових зобов'язань, що виникли в поточному або попередніх бюджетних періодах

погашення державного (місцевого) боргу – операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або випуску боргових цінних паперів

податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений Податковим кодексом України

податкове правопорушення – протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених Податковим кодексом України та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи

податковий борг – сума узгодженого грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), але не сплаченого платником податків у встановлений Податковим кодексом України строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання

порушення бюджетного законодавства – порушення учасником бюджетного процесу встановлених Бюджетним кодексом України чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання

програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу

проект бюджету – проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет)

профіцит бюджету – перевищення доходів бюджету над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету)

публічні кошти – кошти Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Національного банку України, державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності

реверсна дотація – кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій

резервний фонд бюджету – складова бюджету (у Державному бюджеті України передбачається обов'язково), що формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету. Порядок використання коштів з резервного фонду бюджету визначається Кабінетом Міністрів України

рішення про місцевий бюджет – нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду

розпис бюджету – документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації

розпорядник бюджетних коштів – бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом та здійснення витрат бюджету

Стабілізаційний фонд – формується у складі спеціального фонду державного бюджету з метою забезпечення економічної стабільності, енергетичної та продовольчої безпеки, послаблення залежності економіки від негативних наслідків фінансової кризи, захисту економіки від інфляційного тиску та утримання рівноваги на ринках стратегічно важливих видів продукції

субвенції – міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції

тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету – обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у Казначействі України, отримані як надходження бюджетів, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів (спроможність своєчасно і в повному обсязі здійснювати платежі та розраховуватися за всіма зобов'язаннями) та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду

управління бюджетними коштами – сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів

управління державним (місцевим) боргом – сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження

фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період

фінансовий норматив бюджетної забезпеченості – гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів

фінансування бюджету – надходження та витрати бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), зміна залишків бюджетних коштів, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету

цільові облигації внутрішніх державних позик України – облигації внутрішніх державних позик, емісія яких є джерелом фінансування дефіциту державного бюджету в обсягах, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та в межах граничного розміру державного боргу

штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) – плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з фінансового права здійснюється на основі оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за 100-бальною шкалою. Робота студентів на практичних (семінарських) заняттях оцінюються у діапазоні від 0 до 60 балів; завдання, що виносяться на підсумковий контроль знань (ПКЗ), – від 0 до 40 балів.

Підсумковий контроль знань студентів (ПКЗ) з фінансового права проводиться у формі іспиту чи тестів з вузлових питань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані фінансово-правові знання з сучасними правовими проблемами.

Конкретний перелік питань та завдань, що охоплюють весь зміст навчальної дисципліни, критерії оцінювання екзаменаційних завдань, порядок і час їх складання визначаються кафедрою і доводяться до студентів на початку навчального року.

До відомості обліку підсумкової успішності заносяться сумарні результати в балах поточного контролю студентів та ПКЗ.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку згідно з такою шкалою:

Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮАУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90-100

B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота, з певною кількістю значних помилок		75-79
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FХ	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	20-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1-19